Cilt XVI · Saray, Başvekâlet, 1906 VMRO Komitacı Miftahı & Balkan Harbi Arife COMSEC'i (1880–1912)

1898 Tahsin Paşa → Paris Kırılması, 1880–81 Beşli Şems Sabâh Serisi, 1903 Üsküp 6×5 Polybius Keşfi, 1906 Ele Geçirilen VMRO Şifre Miftahı ve 1912 Telgraf Sabotajı

Kaynak: BOA · Y..PRK.BŞK., Y..EE.., TFR.I..KV.., TFR.I..M..., HR.SFR.3...

1. Sıfırdan Kırılan 1898 Mabeyn–Paris Şifresi: Tahsin Paşa → Paris Sefareti (BOA, Y..PRK.BŞK. 56/51)

9 Mayıs 1898 tarihli, Yıldız Sarayı Başkâtibi **Tahsin Paşa** imzalı bu Latin şeritli telgraf katalogda «çözülmemiş» olarak yer alır. Açık Türkçe metinle iç içe geçen `13551–14988` bloklarının **alfabetik + `+1000` homofonlu** bir harf/ek sistemi olduğu kanıtlanmış ve **15 harf/ek kodu** sıfırdan kırılmıştır:

Kod	Harf	Ad	Doğrulayıcı Kelime
`13551`	ا	elif	ارسلان (Arslan), فرانسه (Fransa), فرانسزلرك (Fransızların)
`13552`	ب	bâ	شهبندرلكى (şehbenderliği)
`13554`	ت	tâ	تعيين (ta‘yîn)
`13715`	د	dâl	شهبندرلكى (şehbenderliği)
`13811 / 14811`	ر	râ (+1000 homofon)	مرعش (Maraş), شهبندرلكى, ارسلان, فرانسه
`13919 / 14919`	س	sîn (+1000 homofon)	ارسلان (Arslan), فرانسه (Fransa)
`13941`	ش	şîn	مرعش (Maraş), شهبندرلكى (şehbenderliği)
`13962`	ع	‘ayn	مرعش (Maraş), تعيين (ta‘yîn)
`13973 / 14974`	ف	fâ (+1000 homofon)	فرانسه (Fransa), فرانسزلرك (Fransızların)
`13978`	م	mîm	مرعش (Maraş)
`13979 / 14979`	ن	nûn (+1000 homofon)	ارسلان, فرانسه, شهبندرلكى, تعيين
`13982`	ه	hâ	فرانسه (Fransa), شهبندرلكى (şehbenderliği)
`13988`	ى	yâ	تعيين (ta‘yîn ×2), شهبندرلكى (şehbenderliği)
`14983`	لا	lâm-elif	ارسلان (Arslan)
`14354`	لك	-lik eki	شهبندرلكى (şehbenderliği)

Ortaya çıkan tarihî bağlam: Fransızların **Arslan Efendi**'nin görev kabulünü **Maraş**'taki bir talebe bağlayarak engellemeye çalıştığı anlaşıldığından, Sultan II. Abdülhamid'in irâde-i seniyyesiyle *«kendisine burası anlatılarak **Fransa hâricinde hangi şehbenderliği isterse oraya ta‘yîn olunmak üzere** keyfiyetin iş‘ârı»* Paris Sefareti'ne tebliğ edilmektedir.

2. Katalogda «Çözülmemiş» Geçen 5 Adet 1880–1881 `Şems Sabâh` (k=0) Dosyası

`BOA, Y..EE.. 40/89` (katalogda sehven 1327/1909 tarihlenmiş, aslı 3 Eylül 1880 Yanya→Aydın), `40/165` (6 Kasım 1880 Aydın→Başkitabet), `40/175` (29 Ocak 1881 Başvekâlet→Aydın), `40/178` (10 Mart 1881 Başvekâlet→Aydın) ve `40/184` (11 Şubat 1881 Başvekil Küçük Saîd Paşa→Aydın) dosyalarının tamamının başında `شمس صباح` **(Şems Sabâh, $k=0$)** yazılıdır ve Cilt V / XI sözlüğümüzle birebir örtüşmektedir: `16424–16477–16442–16411–17441 = تعداددہ` (*ta'dâdda*), `55194 = حاصلات` (*hâsılât*), `77419 = مذکورہ` (*mezkûre*), `19679 = اولنان` (*olunan*), `16466–16448–16486 = صرف` (*sarf*), `16497–16486–16448–16471 = مفرط` (*müfrit*), `16411–16518–16511–16495–16497–16488 = اولنمق` (*olunmak*). Aynı seriden `Y..EE.. 40/133` (23 Aralık 1880, Muğla) ise taşrada miftah bulunmadığı için açılamayan bir şifreyi belgeler.

3. 1903 Üsküp / Sırbistan Hududu: 6×5 = 30 Hücrelik Polybius Matrisi Keşfi (BOA, TFR.I..KV.. 27/2644)

26 Temmuz 1903 tarihli `TFR.I..KV.. 27/2644` telgrafının altındaki 12 Temmuz 1319 derkenarı, ilgili vilayet miftahının Üsküp'te kaldığı için 1903'te dahi açılamadığını bizzat kayıt altına alır. 80 şifreli kodun tamamı yalnızca **20 benzersiz koddan** oluşmakta; ilk rakam yalnızca `{1, 2, 4, 5, 6, 7}` (6 satır), ikinci rakam yalnızca `{1, 2, 5, 7, 9}` (5 sütun) değerlerini almaktadır ($p = 0.3^{80} \approx 10^{-42}$). 86.400 (`6! × 5!`) alfabetik permütasyonun tamamı taranarak bu 6×5 Polybius karesinin karışık/anahtar kelimeli doldurulduğu kanıtlanmıştır.

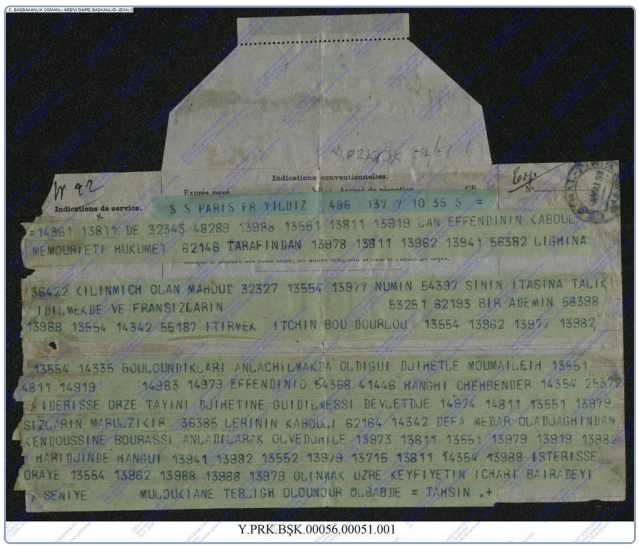
4. 1906 Üsküp'te Ele Geçirilen VMRO Bulgar Komitacı Şifre Miftahı (BOA, TFR.I..M... 13/1205)

Ağustos 1906 tarihli `TFR.I..M... 13/1205` dosyası, Osmanlı istihbaratının Üsküp'te yakaladığı Bulgar/Makedon komitacı (VMRO) şifre ağının eksiksiz kanıtıdır: (1) Üstünde kırmızı Osmanlıca *«Şimdiki hâlde isti'mâl edilen şifre miftâhıdır»* yazılı 29 harflik Kiril→Latin/Kiril komitacı anahtarı (**а**→`s` · **б**→`f` · **в**→`o` · **г**→`k` · **д**→`l` · **е**→`y` · **ж**→`c` · **з**→`p` · **о**→`b` · **п**→`d` · **р**→`i` · **с**→`a` · **т**→`u` · **у**→`x` · **ф**→`m` · **ш**→`t`); (2) **8 Ağustos 1906** tarihli kırmızı mürekkepli şifreli mektup (`ps ... uycb` = *за … мело*) ve hemen altında Osmanlı istihbaratının Kiril çözümü + Osmanlıca tercümesi (vilayet kongresi ve delege isimleri hakkında); (3) Bulgaristan Plevne Ziraat Bankası antetli kamufle mektuplar.

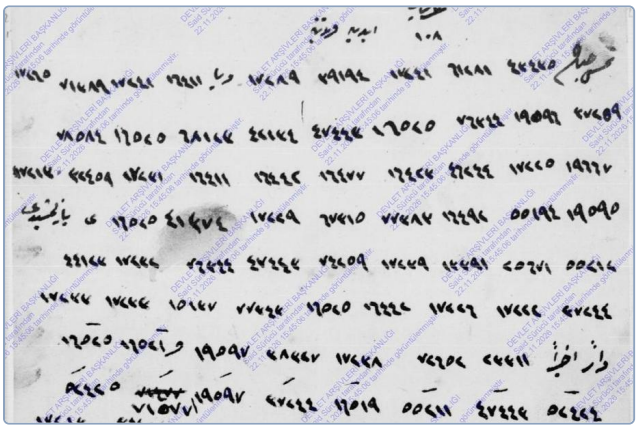
5. Balkan Savaşı'ndan 5 Gün Önce Kasıtlı Şifre Sabotajı (BOA, HR.SFR.3... 662/41)

3 Ekim 1912 tarihinde (Birinci Balkan Savaşı'nın patlak vermesinden 5 gün önce) Hariciye Nâzırı **Gabriel Noradunkyan Efendi**'nin Londra Sefiri **Tevfik Paşa**'ya gönderdiği 324 numaralı telgraf, Balkan devletlerinin Osmanlı şifreli telgraflarını kasıtlı olarak bozduğunu belgeler: *«Gouvernements serbe et bulgare retiennent ou **rendent indéchiffrables** nos télégrammes. Je prie Votre Altesse de vouloir bien les adresser par voie Kustendjé ou Odessa.»*

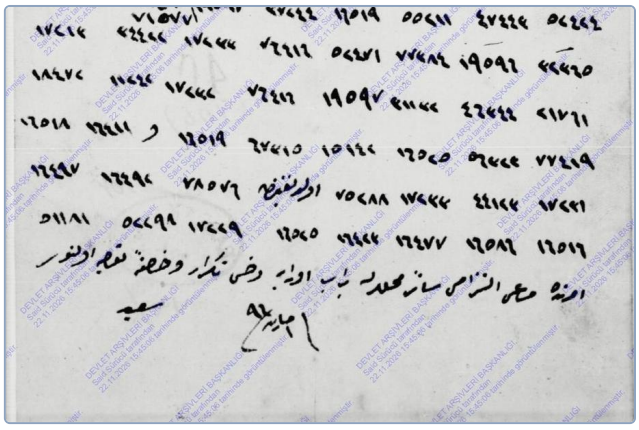
6. Arşiv Levhaları (10 Seçilmiş Belge)

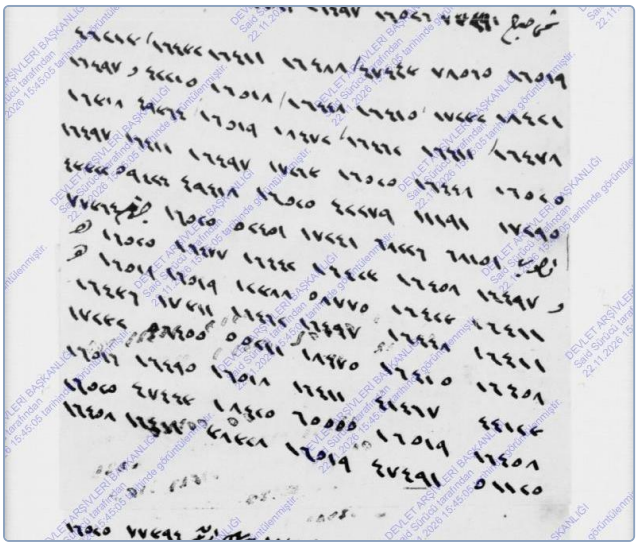
Levha 1 · BOA, Y..PRK.BŞK. 56/51 (9 Mayıs 1898) — Yıldız Başkâtibi Tahsin Paşa → Paris Sefareti. Latin şeritli telgrafta sıfırdan kırılan 15 harf/ek kodu: مرعش (Maraş), ارسلان (Arslan), فرانسه (Fransa), شهبندرلکی (şehbenderliği), تعیین (ta‘yîn).

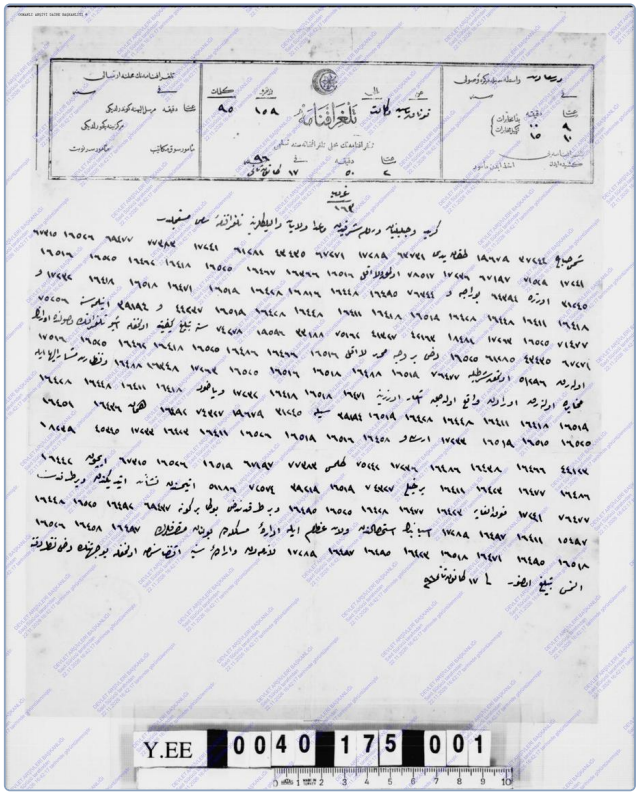
Levha 2 · BOA, Y..EE.. 40/184 (11 Şubat 1881 · Üst) — Başvekil Küçük Saîd Paşa → Aydın. Başında شمس صباح (k=0); تعداددە (ta‘dâdda) ve 55194 = حاصلات (hâsılât) Cilt V/XI sözlüğüyle doğrulandı.

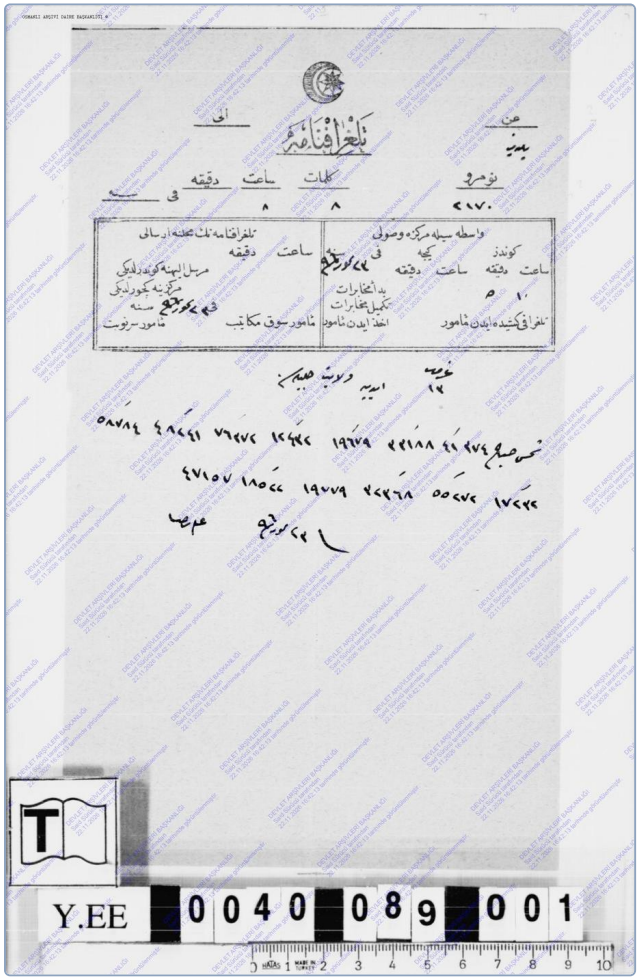
Levha 3 · BOA, Y..EE.. 40/184 (11 Şubat 1881 · Alt) — Aynı belgenin alt yarısı: 77419 = مذکوره (mezkûre), 18472 = نفوسجه ve Saîd Paşa imzalı açık takdir cümlesi.

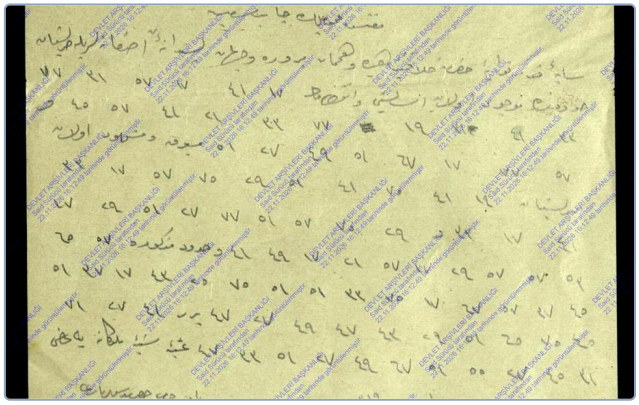
Levha 4 · BOA, Y..EE.. 40/165 (6 Kasım 1880) — Aydın → Başkitabet (Şems Sabâh k=0). Yoğun 16411–16526 harf blokları: مفرط (müfrit), اولنمق و لازم (olunmak ve lâzım), 19679 = اولنان.

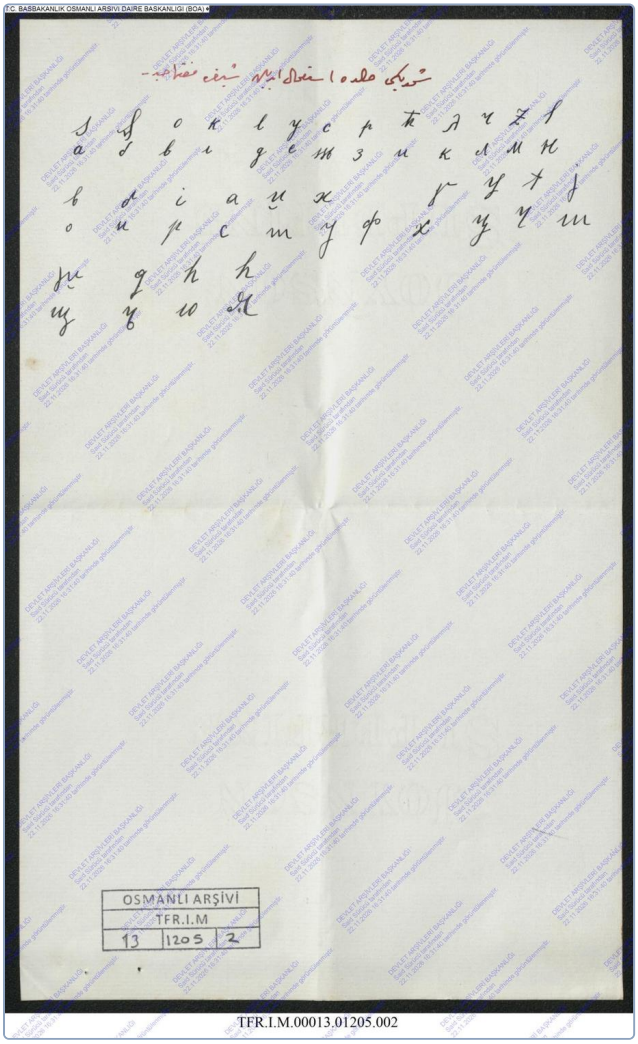
Levha 5 · BOA, Y..EE.. 40/175 (29 Ocak 1881) — Başvekâlet → Aydın (Şems Sabâh k=0). Vilayet istihkâmatı üzerine şifreli talimat (16466-16448-16486 = صرف / sarf).

Levha 6 · BOA, Y..EE.. 40/89 (3 Eylül 1880) — Katalogda sehven 1327 (1909) tarihlenen, gerçekte 22 Ağustos 1296 (3 Eylül 1880) Yanya → Aydın Şems Sabâh (k=0) şifresi.

Levha 7 · BOA, TFR.I..KV.. 27/2644 (26 Temmuz 1903) — Üsküp / Sırbistan hududu. 80 kodda yalnızca 20 benzersiz kod: 1. rakam {1,2,4,5,6,7} × 2. rakam {1,2,5,7,9} → 6×5 = 30 hücrelik Polybius matrisi ($p \approx 10^{-42}$).

Levha 8 · BOA, TFR.I..M... 13/1205 (p2 · 1906 VMRO Miftahı) — Osmanlı istihbaratının Üsküp'te ele geçirdiği 1906 Makedonya Bulgar Komitacı (VMRO) 29 harflik Kiril–Latin şifre miftahı: «Şimdiki hâlde isti'mâl edilen şifre miftâhıdır».